



# GUIDE – TIEDOLLA KESTÄVÄÄ MATKAILUA

Hankenumero 145264

Loppuraportti

Elina Järvinen

Elokuussa 2023

Seinäjoen ammattikorkeakoulu



Euroopan maaseudun  
kehittämisen maatalousrahasto:  
Eurooppa investoi maaseutualueisiin





## Sisällysluettelo

<b>1 HANKKEEN TOTEUTTAJA .....</b>	<b>3</b>
<b>2 HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS .....</b>	<b>3</b>
<b>3 YHTEENVETO HANKKEESTA .....</b>	<b>3</b>
<b>4 RAPORTTI .....</b>	<b>4</b>
4.1 Hankkeen tavoitteet .....	4
Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on .....	4
Hankkeen tavoitteet .....	4
4.2 Toteutus.....	5
Toimenpiteet .....	5
Tiedottaminen .....	10
Aikataulu .....	14
Resurssit.....	15
Toteutuksen organisaatio.....	15
Kustannukset ja rahoitus.....	16
Raportointi ja seuranta.....	17
Toteutusoletukset ja riskit.....	17
4.3 Yhteistyökumppanit.....	18
4.4 Tulokset ja vaikutukset.....	18
<b>5 ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI .....</b>	<b>26</b>
<b>6 ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄYS .....</b>	<b>28</b>





## 1 HANKKEEN TOTEUTTAJA

Hankkeen toteuttajana toimi Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy. Hankkeen toteutusaika oli 1.12.2020 – 30.4.2023. Hanketta rahoitti Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus Manner-Suomen maaseudun kehittämisen Maaseuturahastosta.

## 2 HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS

Guide – Tiedolla kestävä matkailua, 145264.

## 3 YHTEENVETO HANKKEESTA

Guide – Tiedolla kestävä matkailua -hankkeessa (myöhemmin Guide-hanke) edistettiin tiedolla johtamista laatimalla Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma 2022–2028. Lisäksi jalkautettiin ja seurattiin Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian 2020–2028 toteutumista sekä päivitettiin strategiaa sen määrällisten tavoitteiden osalta. Hankkeessa selvitettiin myös Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset eli tehtiin matkailun tulo- ja työllisyys selvitys vuosilta 2019–2021. Hankkeella aktivoitiin yritysryhmähankkeiden syntymistä selvittämällä yritysten halukkuutta ja kehittämistarpeita, sekä tuettiin kahden matkailualan yritysryhmän syntymistä sekä yritysryhmähankkeiden hakuprosessia.



## 4 RAPORTTI

### 4.1 Hankkeen tavoitteet

Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on

Hankkeella tavoiteltiin Etelä-Pohjanmaan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 mukaisesti alueellisen vetovoiman kasvattamista edistämällä matkailuyrittäjien osaamisen ja maaseutumatkailun ammattimaisuuden vahvistamista, liiketoimintaosaamisen ja kannattavuuden parantamista sekä kasvun turvaamista. Hankkeen toimenpiteissä tavoitteen saavuttaminen huomioitiin tuottamalla uutta tietoa matkailutoimialalle sekä edistämällä tiedolla johtamisen kulttuuria matkailutoimijoiden keskuudessa, jossa huomioitiin myös kansalliset pyrkimykset.

Hankkeen toimenpiteet pohjautuivat Etelä-Pohjanmaan matkailustrategiaan 2020–2028 ja siinä esitettyihin toimenpide-ehdotuksiin 2020–2025. Toteutetut toimenpiteet edistivät erityisesti toimintaympäristön vahvistamisen toimenpidekokonaisuutta ja ne keskittyivät tiedolla johtamisen ja yhteistyön edistämiseen.

#### Hankkeen tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena oli vahvistaa matkailualan toimintaympäristöä tuottamalla tietoa päätöksenteon tueksi ja elinkeinon kehittämiseksi. Lisäksi tavoitteena oli edistää matkailustrategian käyttöönottamista matkailutoimijoiden osalta. Toimenpiteiden tavoitteena oli myös Matkailufoorumien toiminnan ja roolin vahvistaminen alueellisena tiedon kerääjänä ja välittäjänä. Pidemmän aikavälin tavoitteena oli saada parempi kokonais käsitys





matkailun alueellisista vaikutuksista, kestävyiden toteutumisesta ja tehtyjen toimenpiteiden tehokkuudesta.

Hankkeen tarkempina tavoitteina oli:

- lisätä ymmärrystä tiedolla johtamisen merkityksestä, määrittää mittarit matkailun vaikuttavuuden osoittamiseksi ja matkailun kestävyiden mittaamiseksi,
- viestiä Etelä-Pohjanmaan matkailustrategiasta 2020–2028 ja toimenpide-ehdotuksista 2020–2025 ja edistää strategian käyttöönottamista ja toimeenpanoa,
- selvittää matkailun aluetaloudellinen kehitys ja koronakriisin vaikutukset maakunnan matkailuelinkeinoon tulo- ja työllisyys selvityksen avulla sekä
- aktivoida yrityksiä hakemaan yritysryhmähankkeita matkailustrategiassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi ja liiketoimintaedellytysten parantamiseksi.

## 4.2 Toteutus

### Toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteet toteutettiin neljänä työpakettina, jotka vastasivat hankkeen tavoitteisiin. Hankkeessa toteutetut toimenpiteet on esitelty seuraavassa työpaketeittain hankesuunnitelman mukaisesti. Jatkuneella koronaviruspandemialla oli vaikutusta hankkeen toteutukseen voimassa olleiden kokoontumisrajoitusten vuoksi ja osa tilaisuuksista järjestettiin verkossa lähitapaamisten sijaan.





## **Työpaketti 1: Matkailualan vaikuttavuuden mittareiden määrittäminen ja kehittäminen sekä matkailun kestävyuden mittaaminen Visit Finland indikaattoreiden mukaisesti**

### **Tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma:**

- Asiantuntijatyöryhmän tapaamiset: 14.6.2021, 29.9.2021, 14.10.2021, 27.10.2021, 24.2.2022, 24.3.2022, 12.4.2022, 7.9.2022 ja 26.10.2022.
- Kehittämissuunnitelman kirjoittaminen hanketyönä asiantuntijatyöryhmän tapaamisten perusteella.
- Tiedolla johdettu matkailualue, Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma 2022–2028, julkaistu 28.12.2022.
- Tiedolla johdettu matkailualue -videon toteuttaminen, julkaistu 21.3.2023.

### **Eri mittareiden selvittäminen:**

- Excel-ESA tiedonkeruutyökaluun tutustuminen ja testaavien yritysten selvittäminen ja perehdyttäminen.
- Excel-ESA: rekisteröimättömien majoituskohteiden tiedonkeruutyökalun esittely kiinnostuneille yrityksille 1.4.2022.
- Kävijämääräseuranta: Alueen tapahtumajärjestäjille ja matkailukohteille lähetetty kysely kesän 2022 kävijämäärien selvittämiseksi.
- Tiedonseuranta PowerBi:lla - esitys alueen matkailudatasta. Mukaan tulevien matkailutietojen kerääminen alueelta. Esityksen teknisestä toteutuksesta vastasi TehoData-hanke.
- Etelä-Pohjanmaan matkailubarometrin 2021 laatiminen yhdessä ”Kohti matkailun digitalisoituvaa ekosysteemiä Etelä-Pohjanmaalla” -hankkeen kanssa.
- Etelä-Pohjanmaan matkailubarometrin 2021 raportin laatiminen, raportin julkaiseminen huhtikuussa 2022 ja tulosten esittely Etelä-Pohjanmaan Matkailuforumissa 26.4.2022.



- Etelä-Pohjanmaan matkailubarometrin 2022 laatiminen, raportin julkaiseminen maaliskuussa 2023 ja tulosten esittely hankkeen loppuseminaarissa 21.3.2023 sekä Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumissa 18.4.2023.

## **Työpaketti 2: Matkailustrategian jalkauttaminen, seuranta ja tarkistus**

### **Vastuutahotapaamiset matkailustrategiassa nimettyjen tahojen kanssa:**

- Alueelliset kehittämissyhtiöt 10.5.2021 (Teams).
- Rahoittajat 17.5.2021 (Teams).
- Tutkimus- ja koulutusorganisaatiot 18.5.2021 (Teams).
- Matkailuyhdistykset ja -yhtiöt 20.5.2021 (Teams).
- Kehittäjät, matkailualan sidosryhmät 27.5.2021 (Teams).
- Etelä-Pohjanmaan matkailuhankkeiden vetäjien tapaaminen 23.9.2021 Hotelli Alma, Seinäjoki.
- Matkailutapaaminen maakunnan matkailuhankkeiden vetäjille ja rahoittajille sekä alueen matkailuyhdistysten ja -yhtiöiden edustajille 13.6.2022 Kyrö Distillery, Isokyrö.

### **Matkailustrategian esittelyt ja jalkauttamisen edistäminen:**

- Sähköpostitse lähetetty (21.3.2021) tiedote kaikkien eteläpohjalaisten kuntien/kaupunkien kunnanjohtajille, valtuustojen ja hallitusten puheenjohtajille ja elinkeinotoimesta vastaaville virkamiehille: strategian tiivistelmä, käyttöoikeudet matkailustrategiassa käytettyihin eteläpohjalaista matkailua kuvaavien kuvituskuvien käyttämiseen, etukäteisinfo tulevasta tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelmasta.

Lisäksi samalle vastaanottajaryhmälle lähetetään (hankeajan jälkeen) sähköposti liittyen hankkeessa tehdyistä selvityksistä ja raporteista (tiedolla johtamisen



kehittämissuunnitelma, matkailubarometrit 2021 ja 2022, matkailustrategian seurantaraportti, tulo- ja työllisyyselvitys 2019–2021.

- Etelä-Pohjanmaan kulttuurimatkailun koordinaation työryhmän kokous 20.1.2021, (Teams).
- Geoparkin kansainvälistymistyöpaja 21.1.2021, (Teams).
- Kraatterijärven matkailun strategiatyöryhmän kokous 21.4.2021, (Teams).
- Etelä-Pohjanmaan Maa- ja Kotitalousnaiset & SeAMK Ruoka 7.5.2021.
- Ähtärin kaupunki, Kasvu- ja elinvoimatyöryhmä 20.5.2021, Ähtäri.
- Keski-Pohjanmaan matkailun kehittämisen työryhmä 25.5.2021, Kokkola.
- Geofood-palaveri 23.6.2021.
- Matkailuilat 22.9.2021 Koskenkorvan Trahteri, Ilmajoki ja 6.10.2021 Kuorasjärven kartano, Alavus.
- Esitys matkailustrategiasta Etelä-Pohjanmaan liiton järjestämällä Kulttuurimatkailukaffeilla 14.11.2022 Hotelli Alma, Seinäjoki.
- Esitys matkailustrategiasta Kestävyys ja vastuullisuus -seminaarissa 15.12.2022, Seinäjoki.

### **Matkailustrategian seurantakysely, matkailun kehittämiseen käytetty taloudellinen tuki ja määrällisten tavoitteiden päivitys**

- Kyselyn laatiminen alueen matkailutoimijoille vastattavaksi tammi-helmikuun 2023 aikana, lähetettiin 46 eri taholle.
- Seurantaan liittyen päivitettiin keväällä 2023 matkailun kehittämiseen liittyvä rahoitustaulukko, joihin vastauksia pyydettiin Etelä-Pohjanmaalla toimivilta Leader-toimintaryhmiltä, Etelä-Pohjanmaan liitolta ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta.
- Matkailustrategian määrällisten tavoitteiden päivittäminen yhdessä asiantuntijatyöryhmän kanssa 21.4.2023.







- Matkailustrategian seurantaraportin laadinta, julkaistu 22.8.2023 (varsinaisen hankeajan jälkeen).

**Matkailustrategian tiivistelmän painattaminen esitteeksi 1000 kpl maaliskuussa 2021.**

### **Työpaketti 3: Tulo- ja työllisyys selvitys 2019–2021**

- Selvityksessä käytettävien menetelmien laatiminen ja tiedon hankinta.
- Matkailu yrityksille ja vähittäiskaupalle suunnatun kyselyn laatiminen ja toteuttaminen raportin laatiminen ja taitto.
- Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset, Tulo- ja työllisyys selvitys vuosilta 2019–2021-raportin julkaistu 28.12.2022.

### **Työpaketti 4: Yritysryhmähankkeiden aktivointi**

- Webropol-kyselyn toteuttaminen yrityksille huhti-toukokuussa 2021 yritysryhmähankkeista kiinnostuneiden yritysten kartoittamiseksi ja kehittämistarpeiden selvittämiseksi.
- Matkailuillat yritysryhmähankkeista kiinnostuneille yrityksille 22.9.2021 Ilmajoella ja 6.10.2021 Alavudella.
- Potentiaalisten yritysryhmähankkeiden ja yritysryhmien selvittämistä kiinnostuneiden yritysten kanssa: hyvinvointimatkailun, kestävän matkailun ja tuotteistamisen teemoihin liittyvistä yritysryhmähankkeista.
- Tuotteistamisen yritysryhmän kokoontuminen 11.11.2021 ja yrityskohtaisia tapaamisia talvella 2021 ja 2022.
- Hyvinvointimatkailun yritysryhmähankkeen suunnittelussa tukeminen yhteistyössä Hyvinvointia luonnosta – Wellbeing from Nature -hankkeen kanssa.



- Hyvinvointimatkailun ja tuotteistamisen teemoihin liittyvän yritysryhmähankeaihion edistäminen yhdeksi yritysryhmäksi; mukana viisi yritystä, yhteisten ja yritys kohtaisten toimenpiteiden selvittämistä, kustannusten selvittelyä, mukaan lähtevien yritysten sitouttamista, hankkeen hallinnointineuvottelut Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy:n kanssa.
- Hankevalmistelutapaaminen 17.8.2022 kestävän matkailun teemasta kiinnostuneiden yritysten kanssa.
- Kestävän matkailun ja vastuullisuuden edistämisestä liiketoiminnassa, ympäristösertifikaatin hankinnasta sekä Sustainable Travel Finlandin -ohjelmaan liittymisestä kiinnostuneiden yritysten yritysryhmähankeaihion edistäminen yritysryhmäksi; kuusi yritystä, yhteisten ja yritys kohtaisten toimenpiteiden selvittämistä, kustannusten selvittelyä, mukaan lähtevien yritysten sitouttamista. Toteutettu yhteistyössä Kohti kestävää matkailua Etelä-Pohjanmaalla -hankkeen kanssa.

### Loppuseminaari:

- Tiedolla kestävää matkailua -seminaari 21.3.2023, Seinäjoen kaupunginteatteri

### Tiedottaminen

Hanke on ollut esillä eri tilaisuuksissa, medioissa ja välineissä.

### Tiedottaminen eri tilaisuuksissa:

- Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumin työryhmän kokouksiin osallistuminen:
  - 14.12.2021 hankkeen esittely
  - 12.4.2021 hankkeen toimenpiteistä tiedottaminen





- 18.8.2021 tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma
- 27.1.2022 tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma
- 9.3.2022 tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma
- 29.3.2022 tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma
- 12.12.2022 tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma
- 28.3.2023 Tulo- ja työllisyys selvitys 2019–2021
- Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumi
  - 5.5.2021 hankkeen ja toimenpiteiden esittelyt
  - 5.10.2021 matkailustrategian jalkauttaminen
  - 26.4.2022 Matkailubarometrin 2021 tulosten esitleminen
  - 18.4.2023 Tulo- ja työllisyys selvitys 2019–2021 ja Matkailubarometrin 2022 tuloksia
- Vastuullisen matkailun tietoiskut 13.1. ja 21.1.2021, järj. Kohti kestävä matkailu Etelä-Pohjanmaalla -hanke
- Koronakahvit 21.4.2021, järj. Kohti digitalisoituvaa matkailun ekosysteemiä Etelä-Pohjanmaalla -hanke
- Soinin matkailuyrittäjien ilta 9.3.2022; matkailustrategian jalkauttaminen ja tiedolla johtaminen
- Visit Lakeus Oy hallituksen kokous 9.5.2022; tiedolla johtaminen
- Etelä-Pohjanmaan kulttuurimatkailun koordinaatiotyöryhmän kokouksiin osallistuminen 22.2. ja 20.6.2022, koordinaatiotyöryhmän kokous ja Visit Finlandin kulttuurimatkailun aluekierros-tapaaminen 14.9.2022; matkailustrategian jalkauttaminen
- Wellbeing from Nature – Hyvinvointia luonnosta -hankkeen kansainväliset minimessut 13.9.2022; hankkeen esittely
- Etelä-Pohjanmaan ainutlaatuisten myyntivalttien määrittämisen työpajat 2.11.2022, 9.11.2022, 24.11.2022 ja 31.1.2023; matkailustrategian jalkauttaminen ja seuranta
- Etelä-Pohjanmaan ELY:n tulosseminaari ja hanketori 10.11.2022





- SeAMK & SAMK tutkimusfoorumi 30.11.-1.12.2022; esitys hankkeessa tehdyistä toimenpiteistä: tulo- ja työllisyys selvitys 2019–2021 sekä matkailubarometri 2021, tiedolla johtamisen haasteet
- Kulttuurihankkeiden kokous 1.2.2023; matkailustrategian jalkauttaminen
- Green Care -hankevetäjien tapaaminen 17.2.2023; matkailustrategian jalkauttaminen
- SeAMKin Matkailuyrityksen kehittäminen tiedon avulla -kurssi 21.3.2023; tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelman esittelemine

Lisäksi hankkeen puitteissa on tavattu alueen matkailutoimijoita ja matkailualan sidosryhmiä kuten Helsingin Yliopisto Ruralia-insituutti, Into Seinäjoki, Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy, Metsäkeskus, Seinäjoen kaupunki, Visit Lakeus Oy.

### Tiedottaminen eri medioissa:

- Etelä-Pohjanmaan liiton uutiskirje 17.2.2021, matkailustrategian jalkautus
- Maaseutuparlamentti 28.-30.9.2021, E-P:n ELY-keskuksen ”Tekoja kohti kestävää tulevaisuutta” -julkaisu, jossa mukana video ja artikkeli aiheesta, kuinka kestävyys toteutuu hankkeessa. Video:  
<https://kehaemail.sst.fi/messages/view/7008/0/34814fd22cbec860e997f01da06f9867>
- Etelä-Pohjanmaan ELY:n Uutisjyvät -uutiskirje 22.3.2022, tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma ja video
- SeAMK Verkkolehti 9.6.2021 ” Guidesta tukea matkailun tiedolla johtamisen ensiaskeleisiin, <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/guidesta-tukea-matkailun-tiedolla-johtamisen-ensiaskeleisiin/>
- SeAMK Verkkolehti 14.10.2021 ” Alueellisesta matkailustrategiasta oikoreitti matkailuyrityksen strategiatyöhön” <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/alueellisesta-matkailustrategiasta-oikoreitti-matkailuyrityksen-strategiatyohon/>



- SeAMK Verkkolehti 8.12.2021 ”Matkailustrategian ensimmäinen vuosi” Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian ensimmäinen vuosi | @SeAMK-verkkolehti
- SeAMK Verkkolehti 31.5.2022 ”Lupa odottaa hyvää – Etelä-Pohjanmaan matkailubarometri 2021” <https://projektit.seamk.fi/blog/lupa-odottaa-hyvaa-etela-pohjanmaan-matkailubarometri-2021/>
- SeAMK Verkkolehti 12.1.2022 ”Tieto toimintaympäristön vahvistajana matkailutoimialalla” <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/tieto-toimintaympariston-vahvistajana-matkailutoimialalla/>
- SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri kokoomateos: ”Tieto työkaluna matkailun kehittämisessä” <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021121560695>
- SeAMK kokoomateos: ”Kestävyys matkailualan suuntana Etelä-Pohjanmaalla” <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021121460385>
- SeAMK kokoomateos; Opetusta, oppimista, tutkimusta ja kehittämistä, SeAMK 30 vuotta: ”Matkailualan kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä” -artikkeli 16.12.2022 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022121571806>
- SeAMK Liiketalouden kokoomateos: ”Yritysryhmähanke rahoitusmuotona matkailutoimialalla” 2022 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873918>
- SeAMK-SAMK Tutkimusfoorumi ”Tieto matkailualan kehittämisessä ja tiedonhankinnan haasteita Etelä-Pohjanmaalla” -artikkeli 28.12.2022 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873920>
- SeAMK Verkkolehti 5.5.2023 ”Matkailun merkityksestä Etelä-Pohjanmaalla” <https://lehti.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/matkailun-merkityksesta-etela-pohjanmaalla/>
- Yrittävä Lakeus, Etelä-Pohjanmaan yrittäjien jäsenlehti 1/2023 ”Tiedolla johdettu matkailualue” -artikkeli julkaistu 05/2023





### Tiedottaminen sähköisissä kanavissa:

- oma hankesivu SeAMKin verkkosivuilla: <https://projektit.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/matkailuhankkeet-seamkissa/guide-tiedolla-kestavaa-matkailua/>
- SeAMKin matkailuhankkeiden yhteinen sivusto, jossa tuodaan esille hankkeiden ajankohtaisia asioita sekä hankkeissa syntyneitä materiaaleja ja työkaluja <https://projektit.seamk.fi/yrittajyys-ja-kasvu/matkailuhankkeet-seamkissa/>
- Matkailutoimijat, Etelä-Pohjanmaa facebook-ryhmäsivusto: <https://www.facebook.com/groups/166314160385265/>

### SeAMKin matkailuhankkeiden uutiskirjeet:

Vuoden 2019 alusta alkaen SeAMKin matkailuhankkeiden sähköisessä uutiskirjeessä on kerrottu käynnissä olevista hankkeista. Näin saavutetaan mahdollisimman laajasti maakunnan matkailutoimijat ja –kehittäjät. Lisäksi hankkeen toimenpiteistä on lähetty sähköpostia kohderyhmittäin. Viestinnässä on hyödynnetty Pohjanmaan maakuntien yhteistä Matkailun toimialarekisteriä.

Hankkeen toimenpiteistä ja tuloksista on kerrottu kaikkiaan 17 uutiskirjeessä, joista yksi oli kokonaan hankkeen loppuseminaariin liittyvä.

### Aikataulu

Hankkeen alkuperäinen toteutusaika oli 1.12.2020-31.12.2022. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa 1.1.2023-30.4.2023, joka sille myönnettiin.



## Resurssit

Hankkeen toteuttajana toimi Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy. Hankkeen projektipäällikkönä toimi Elina Järvinen. Lisäksi hankkeessa työskenteli Sanna Jyllilä, Hannu Tuuri, Marja Katajavirta, Jonna Kielenniva, Piritta Syrjälä ja Elina Hirvonen. Taloushallintoa on hoitanut TKI-taloussihteeriksi Satu Niemi.

## Toteutuksen organisaatio

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat:

Merja Ilomäki, Maatilamatkailu Ilomäki

Sari Hanka, Ilmajoen Musiikkijuhlat

Minna Nikkari, Etelä-Pohjanmaan liitto

Juhamatti Aronen, Etelä-Pohjanmaan osuuskauppa

Heikki Risikko (kokoukset 1–3) Kai Pöntinen (kokoukset 4-6), Etelä-Pohjanmaan yrittäjät

Pauliina Talvitie, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Sekä rahoittajan edustajana Tuija Nikkari, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Kokousten sihteerinä toimi Elina Järvinen. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Juhamatti Aronen.

Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kuusi kertaa:

1. kokous 28.4.2021 Team-kokous
2. kokous 10.11.2021 Teams-kokous
3. kokous 8.3.2022 Sokos Hotel Lakeus, Seinäjoki ja Teams-kokous (hybridi)
4. kokous 20.9.2022 Hotelli Alma, Seinäjoki
5. kokous 24.1.2023 Sokos Hotel Vaakuna, Seinäjoki
6. kokous 23.5.2023 Frami A310.7, Seinäjoki (kokous pidettiin varsinaisen hankeajan päättymisen jälkeen)





## Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannukset ilmenevät oheisesta taulukosta:

Kustannusarvio SeAMK		Maksatus 1	Maksatus 2	Maksatus 3	Maksatus 4	Maksatus 5	Yhteensä
Palkkakus- tannukset	132 564,52	21 363,00	28 008,49	38 755,18	21 544,63	22 288,98	131 960,28
Osto- palvelut	13 000,00	0,00	8 109,85	0,00	3 713,80	3 676,44	15 500,09
Muut kulut	1 500,00	365,80	250,00	328,00	105,00	401,80	1 450,60
Flat rate 24 %	31 815,48	5 127,12	6 722,03	9 301,24	5 170,71	5 349,35	31 670,45
<b>Yhteensä</b>	<b>178 880,00</b>	<b>26 855,92</b>	<b>43 090,37</b>	<b>48 384,42</b>	<b>30 543,14</b>	<b>31 716,57</b>	<b>180 581,42</b>

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

Rahoitus		
EU/MSR	75 129,60	75 129,60
Valtio	103 750,40	103 750,40
<b>Yhteensä</b>	<b>178 880,00</b>	<b>178 880,00</b>







## Raportointi ja seuranta

Hankkeen toteutumista seurattiin ohjausryhmän kokouksissa.

Hankkeen maksatusjaksot olivat:

1. maksatusjakso 1.12.2020 - 31.7.2021
2. maksatusjakso 1.8.2021 - 31.12.2021
3. maksatusjakso 1.1.2022 - 31.7.2022
4. maksatusjakso 1.8.2022 - 31.12.2022
5. maksatusjakso 1.1.2023 – 30.4.2023

## Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen riskeiksi oli arvioitu, että matkailustrategian toteuttajatahot eivät sitoudu hankkeen toimenpiteisiin, joilla edistetään matkailustrategian toteutumista ja toiseksi matkailutoimijat eivät osallistu toimenpiteisiin sitoudu suunnitellulla tavalla.

Hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen vaikutti jonkin verran koronapandemiasta aiheutuneet kokoontumisrajoitukset. Hankkeen alkuvaiheessa esimerkiksi matkailustrategian vastuutahotapaamiset toteutettiin Teams-verkkokokouksina. Niin sanotut live-kokoukset olisivat palvelleet paremmin tarkoitusta edistää yhteistyötä ja innostaa eri toimijoita matkailustrategian käyttöönottoon. Hankkeella myös kerättiin tietoa alueen matkailusta. Kaksi koronavuotta ja hankkeen aikana alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan heijastui yritysten motivaatioon vastata tehtyihin matkailutiedon hankintoihin. Erityisesti tämä näkyi hankkeessa toteutetussa tulo- ja työllisyys selvityksessä 2019–2021, jossa kysyttiin mm. liikevaihtotietoja. Toisaalta matkailubarometreihin 2021 ja 2022 saatiin hyvin vastauksia.



### 4.3 Yhteistyökumppanit

Hankkeella ei ollut varsinaista tuensiirolla tehtävää yhteistyökumppania, mutta hankkeessa tehtiin laajaa yhteistyötä alueen matkailutoimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneihin kuului eteläpohjalaisia matkailuyrityksiä ja muita matkailupalveluita tuottavia organisaatioita, matkailu- ja elinkeinoyhtiöitä ja alueorganisaatio Visit Lakeus Oy. Yhteistyötä tehtiin myös alueen muiden matkailuhankkeiden kanssa.

### 4.4 Tulokset ja vaikutukset

Seuraavassa on tarkasteltu hankkeen tuloksia ja vaikutuksia hankkeelle asetettujen tavoitteiden ja työpakettien kautta.

#### **Työpaketti 1: Matkailualan vaikuttavuuden mittareiden määrittäminen ja kehittäminen sekä matkailun kestävyuden mittaaminen Visit Finlandin indikaattoreiden mukaisesti.**

Työpaketin tavoitteena oli tehdä selvitys käyttökelpoisista mittareista matkailutoimialalle Etelä-Pohjanmaalla. Lisäksi tavoitteena oli sanoittaa dokumentoitu tavoitetila, listata keskeisimmät tietolähteet ja mittarit, joiden kautta tietoa monitoroidaan. Tuloksena syntyi yhteinen kehittämissuunnitelma toimintamalleista, mittareiden käyttöönottamisesta ja raportoinnista. Tavoitteena oli lisätä tietoisuutta tiedolla johtamisen tärkeydestä ja lisätä toimialan merkittävyyttä elinkeinona.

Hankkeessa selvitettiin eri matkailua mittaavia tietolähteitä eli mittareita. Näitä käytiin läpi yhdessä matkailustrategiaan nimettyjen vastuutahojen kanssa vastuutahotapaamisissa. Lisäksi mittareihin perehdyttiin erityisesti tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelmaa laatineen asiantuntijatyöryhmän kanssa. Tarkoituksena oli myös hankesuunnitelman mukaisesti perehtyä Visit Finlandin määrittämiin kestävyuden mittareihin eli indikaattoreihin ja suunnitella niiden käyttöönoton toteutus maakunnassa. Tämä ei kuitenkaan toteutunut





alkuperäisen suunnitelman mukaisesti Visit Finlandin siirtäessä indikaattorit osaksi Sustainable Travel Finland -vastuullisuusohjelmaa eikä kaikille matkailutoimijoille julkisesti saataviksi niin kuin alun perin oli suunniteltu. Matkailun kestävyden mittaaminen huomioitiin kuitenkin tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelmassa ja erityisesti viittaamalla Kohti kestäväää matkailua Etelä-Pohjanmaalla -hankkeessa laadittuun Etelä-Pohjanmaan matkailun vastuullisuustyön suunnitelmaan.

Hankkeessa selvitettiin myös joitakin mittareita ja niiden soveltuvuutta kohderyhmälle. Yleisesti matkailun tunnuslukuina seurataan rekisteröityneiltä matkailuyrityksiltä saatavia tietoja, joka tarkoittaa käytännössä useimpien eteläpohjalaisten matkailuyritysten poisjääntiä tilastoinnista. Etelä-Pohjanmaalla suurin osa majoitusyrityksistä ei kuulu tilastoinnin piiriin. Tämä on kansallisestikin tiedostettu haaste. MATKO 3 -hankkeessa luotiin excel-pohjainen työkalu Excel-ESA, joka oli suunnattu alle 20-vuodepaikkaa tarjoaville yrityksille ja niiden majoitustietojen keräämiseen. Guide-hankkeessa oli mahdollisuus kokeilla Excel-ESA – tietojenkeräystyökalua. Sitä varten kontaktoitiin eteläpohjalaisia matkailuyrityksiä ja esiteltiin sen käyttömahdollisuuksia. Työkalu sai osakseen kiinnostusta ja sen käyttöä kokeiltiin yhdessä. Kiinnostuneita yrityksiä oli kaikkiaan 11 kappaletta. Haasteeksi osoittautui kuitenkin lopulta itse työkalu. Excel-pohjainen työkalu koettiin liian työlääksi ja hankalaksi ottaa käyttöön. Työkalu sinällään koettiin mielenkiintoiseksi ja hyvää dataa tuottavaksi. Osa kiinnostuneista yrityksistä aikoi kokeilla työkalua rauhallisempaan aikaan sesongin ulkopuolella. Excel-ESA:n jatkokehittely digitaaliseksi työkaluksi voisi olla mielenkiintoinen kokeilu ja jatkokehittämisen kohde. Lisäksi tulisi varmistaa, että kaikki vähintään 20 vuodepaikkaa omaavat yritykset ilmoittaisivat tietonsa Tilastokeskukselle.

Toinen perinteinen kerätty matkailutieto on tapahtumien ja matkailukohteiden kävijämäärätiedot. Etelä-Pohjanmaalla niitä ei kerätä ja niistä ovat kuitenkin kiinnostuneita niin matkailutoimijatkin kuin matkailun sidosryhmätkin. Guide-hankkeessa kokeiltiin kävijämäärätietojen keräämistä. Hankkeessa laadittiin kysely, joka lähetettiin yhteensä 47





matkailukohteelle ja 17 tapahtumajärjestäjälle eri puolille maakuntaan ja mahdollisuuksien mukaan jokaiseen kuntaan. Kävijämäärätietojen lisäksi kyselyssä kysyttiin voiko tiedon julkaista ja millaisen tiedon vastaaja itse kokee toiminnalleen hyödyllisenä. Vastauksia saatiin odotettua vähemmän ja osa vastaajista ei antanut lupaa tiedon edelleen välittämiseksi. Kävijämäärätietojen kerääminen koettiin kuitenkin tärkeänä ja sen säännöllinen seuranta olisi toimialan seurannan yksi keskeisistä mittareista ja se otettiin mukaan yhdeksi mittariksi tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelmaan. Jatkon kannalta on kuitenkin määriteltävä tarkemmin ne kriteerit millaisilta matkailukohteilta ja tapahtumilta tietoja kerätään. Kokeilu kerätä kävijämäärätietoja oli arvokas siitä saadun palautteen perusteella. Esimerkiksi Seinäjoen kaupunki oli erittäin kiinnostunut tekemään yhteistyötä jatkossa tiedon keräämiseksi.

Yhteistyössä Kohti digitalisoituvaa matkailun ekosysteemiä Etelä-Pohjanmaalla -hankkeessa sekä Guide-hankkeen toimenpiteenä laadittiin Etelä-Pohjanmaan matkailubarometrin 2021 rakenne. Guide-hankkeessa laadittiin matkailubarometrin 2021 raportti ja esiteltiin tulokset Etelä-Pohjanmaan Matkailuforumissa huhtikuussa 2022 sekä SeAMK-Samk – tutkimusfoorumissa joulukuussa 2022. Guide-hankkeessa jatkettiin matkailubarometrin kehittämistä vuoden 2022 osalta tarkentamalla kysymyksiä ja parantamalla käyttäjäkokemusta. Hankkeen toimenpiteenä toteutettiin myös tiedonkeruu, ja raportin laadinta, sekä lisäksi tulosten esittely, joka tehtiin maaliskuussa 2023 hankkeen loppuseminaarissa. Molempiin matkailubarometreihin saatiin hyvin vastauksia, v. 2021 85 kpl ja v. 2022 71 kpl. Matkailubarometri on tarkoitus toteuttaa jatkossakin vuosittain arvokkaan vertailutiedon saamiseksi ja se on mukana tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelmaan valituissa mittareissa. Matkailubarometri antaa hyvää tietoa matkailuyritysten näkemyksistä ja suhtautumisesta tulevaisuuteen. Se sisältää tietoa yritysten työllistävyydestä, liikevaihdosta, kannattavuudesta sekä investointi- ja kehittämishalukkuudesta. Lisäksi barometrilla voidaan tarkastella ajankohtaisia teemoja ja





ilmiöitä. Vuoden 2021 osalta tarkasteltiin koronapandemian vaikutuksia matkailuyrityksiin ja vuoden 2022 osalta Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia.

Matkailubarometrien raportit ovat luettavissa:

Etelä-Pohjanmaan matkailubarometri 2021 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022040627404>

Etelä-Pohjanmaan matkailubarometri 2022 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023031531959>

Hankkeessa laadittiin Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma vuosille 2022–2028. Sen laati alueen matkailutoimijoista koottu asiantuntijatyöryhmä. Mukana oli alueorganisaation, matkailualueiden, matkailuyrittäjien ja matkailualan sidosryhmien edustajia. Työryhmä kokoontui yhteensä kahdeksan kertaa, joista neljä kokoontumiskertaa toteutettiin ohjattuna työpajasarjana, josta vastasi FlowHouse Oy. Suunnitelman kirjoittaminen toteutettiin hanketyönä ja se oli esillä sekä kommentoivana Etelä-Pohjanmaan Matkailufoorumin työryhmässä sekä hankkeen ohjausryhmässä. Kehittämissuunnitelma pitää sisällään tietotarpeet, vision ja mission, päätavoitteet, lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet toimenpiteineen ja suunnitelman seurantamittarit. Lisäksi työryhmä laati toimintasuunnitelman lyhyen aikavälin tavoitteille. Kehittämissuunnitelman laatinut työryhmä piti suunnitelmaa tärkeänä ja konkreettisena avauksena tiedolla johtamisen teemalle maakunnassa. Työryhmän työskentely koettiin mielekkääksi ja innosti osallistujia tiedolla johtamiseen. Kehittämissuunnitelmasta haluttiin tehdä mahdollisimman realistinen ja toteutettavissa oleva, jolla olisi hyvät mahdollisuudet siirtyä käytäntöön. Lisäksi suunnitelman tulisi olla koko matkailuelinkeinoa hyödyttävä ja motivoiva. Kehittämissuunnitelman asiantuntijatyöryhmä kokoontui 14.6.2021- 26.10.2022 yhteensä yhdeksän kertaa ja suunnitelma julkaistiin 28.12.2022.

Matkailun tiedolla johtamisen teema on laaja ja se koetaan usein työlääksi ja siihen varattuja resursseja on niukasti. Kehittämissuunnitelman laatinut työryhmä totesi, että suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toimenpiteiden toteutumisen





edellytyksenä on, että tiedolla johtaminen kyetään esittämään matkailutoimialalla toimiville kohderyhmille ymmärrettävästi ja mitä se käytännötoimina tarkoittaisi. Tämä voidaan toteuttaa mm. erilaisten esimerkkien kautta. Hankkeessa toteutettiin video, jossa eteläpohjalaiset matkailuyritykset esittelivät, kuinka tiedolla johtaminen toteutuu käytännössä. Mukana olevat yritykset olivat Hotelli HiljaHelena, Koskenkorvan Trahteri ja Visit Lakeus Oy. Suunnitelma ja video esiteltiin hankkeen loppuseminaarissa 21.3.2023, lisäksi niistä on tiedotettu SeAMKin matkailun uutiskirjeissä. Lisäksi video oli mukana ELY:n uutisjyvät-uutiskirjeessä. Tiedolla johtamisen toteutuminen oli mukana myös ”Tieto työkaluna matkailun kehittämisessä” -artikkelissa, jossa käytännön esimerkkejä kertoivat Valkeisen Loma, Ähtärin Matkailu Oy ja Kuortaneen Urheilupuisto.

Suunnitelma on luettavissa:

Tiedolla johdettu matkailualue: Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma 2022–2028 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873923>

Video on katsottavissa:

Tiedolla johdettu matkailualue -video: <https://youtu.be/1-jG1KcPmQg>

## **Työpaketti 2: Matkailustrategian jalkauttaminen, seuranta ja tarkistus**

Työpaketin tavoitteena oli jalkauttaa Etelä-Pohjanmaan matkailustrategiaa 2020–2028 sekä seurata sen toteutumista siinä esitettyjen toimenpide-ehdotusten 2020–2025 osalta. Lisäksi toimenpiteenä tarvittaessa oli mahdollisuus päivittää matkailustrategian määrällisiä tavoitteita, jotka laadittiin juuri ennen koronapandemian puhkeamista.

Matkailustrategian jalkauttamiseksi hankkeessa toteutettiin matkailustrategiassa nimetyille toimijoille vastuutahotapaamiset. Vastuutahotapaamiset koettiin tarpeellisina muistuttamaan strategiasta ja synnyttämään keskustelua vastuutahoihin kuuluvien toimijoiden kesken. Lisäksi strategian jalkauttamiseksi pidettiin matkailuhankkeissa





työskenteleville ja rahoittajille suunnattuja tapaamisia. Lisäksi hankkeen puitteissa osallistuttiin erilaisiin tilaisuuksiin ja sidosryhmätapaamisiin, missä matkailustrategiasta kerrottiin ja muistutettiin siinä esitettyjä toimenpiteitä. Samalla saatiin hyvää tietoa matkailualalla suunnitteilla olevista ja käynnissä olevista toimenpiteistä.

Matkailustrategian seurantaan varten toteutettiin seurantakysely keväällä 2023. Seurantakyselystä laadittiin raportti ja siihen sisällytettiin mukaan myös vastuutahotapaamisten ja sekä kahdesta muusta tapaamisesta (23.9.2021 ja 13.6.2022) saadut tulokset. Lisäksi raporttiin otettiin mukaan matkailualaan suunnatun rahoituksen päivitys ja päivitetty määrälliset tavoitteet. Seurantaraporttia voivat hyödyntää kaikki matkailualalla toimivat tahot kehittämistoimissaan. Lisäksi siitä saadaan arvokasta tietoa, kun laaditaan toimenpide-ehdotuksia vuodesta 2026 eteenpäin ja sekä seuraavan matkailustrategian päivittämisen yhteydessä. Seurantaraportista tiedotetaan SeAMKin matkailuhankkeiden uutiskirjeessä sekä kunnanjohtajille ja alueellisille elinkeinokehittämissyhtiöiden edustajille sähköpostitse vielä varsinaisen hankeajan jälkeen. Sähköpostissa muistutetaan vielä samalla matkailustrategiasta sekä hankkeessa tehdyistä muista selvityksistä, suunnitelmista ja raporteista sekä niiden käyttömahdollisuuksista.

Matkailustrategiassa esitettyjä määrällisiä tavoitteita päätettiin myös tarkistaa, koska koronapandemian vaikutukset pitkittyivät ja vaikuttivat matkailualaan merkittävästi. Tarkistusta varten kutsuttiin sama ryhmä kuin aikanaan matkailustrategiaan määrälliset tavoitteet laatinut asiantuntijatyöryhmä. Tarkistuksen apuna käytettiin Guide-hankkeessa laadittua tulo- ja työllisyys selvitystä vuosilta 2019–2021 sekä uusimpia majoitustilastoja. Päivityksen yhteydessä seurattaviin tietoihin lisättiin keskimääräiset huonekäyttöasteet (kaikki majoitusliikkeet/hotellit) sekä keskimääräiset huonehinnat (kaikki majoitusliikkeet).





Raportti on luettavissa:

Etelä-Pohjanmaan matkailustrategian seurantaraportti 2023 <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230822100765>

### **Työpaketti 3: Tulo- ja työllisyyselitys 2020**

Työpaketin tavoitteena oli selvittää matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Etelä-Pohjanmaalla toteuttamalla tulo- ja työllisyyselitys vuodesta 2020. Maakunnassa selvitys on tehty perinteisesti neljän vuoden välein. Lopulta selvitys päädyttiin tekemään vuosista 2019–2021 johtuen koronapandemian voimakkaasta vaikutuksesta matkailuun. Näin saatiin mukaan matkailun näkökulmasta sekä tavanomainen matkailuvuosi 2019 että koronapandemiasta johtuvaa kaksi poikkeuksellista vuotta. Selvityksessä arvioitiin Etelä-Pohjanmaan matkailun volyymia, yöpymiskapasiteettia ja matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia sekä näiden kehittymistä koko maakunnan tasolla viimeisen vuosikymmenen aikana. Erityisesti selvityksessä keskityttiin vuosiin 2019–2021. Matkailutulo laskettiin vuodesta 2021 menomenetelmää käyttäen.

Selvityksen tulokset esiteltiin hankkeen loppuseminaarissa maaliskuussa 2023 sekä alustavia tuloksia jo joulukuussa 2022 SeAMK-Samk – tutkimusfoorumissa. Lisäksi aiheesta kirjoitettiin artikkeleita ja tiedotettiin SeAMKin matkailuhankkeiden uutiskirjeissä.

Haasteena selvityksen tekemisessä osoittautui yritysten haluttomuus antaa yritystietojaan koronavuosien 2020 ja 2021 osalta, vaikka tulokset esitetään täysin anonymisti. Niinpä Guide-hankkeessa laadittua yrityksille laadittua kyselyä ei voitu käyttää liian alhaisen vastausprosentin ja huonon edustavuuden vuoksi. Näiltä osin tiedonkeruu jouduttiin toteuttamaan toisella tapaa, mikä hidasti jonkin verran raportin valmistumista. Jatkossa on hyvä miettiä kuinka ja millä aikajänteellä aluetaloudellisia vaikutuksia olisi syytä kerätä. Etelä-Pohjanmaan matkailustrategiassa olevat määrälliset tavoitteet pohjautuvat pääosin





Tilastokeskukselta saataviin majoitustilastoihin, mutta myös tehtyihin tulo- ja työllisyyselvityksiin. Vertailutieto on arvokasta ja osoittaa matkailuelinkeinon kehityksen ja merkittävyyden.

Raportti on luettavissa:

Etelä-Pohjanmaan matkailun aluetaloudelliset vaikutukset, Tulo- ja työllisyyselvitys vuosilta 2019–2021, <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022122873930>

#### **Työpaketti 4: Yritysryhmähankkeiden aktivointi**

Työpaketin tavoitteena oli käynnistää kaksi yritysryhmähankkeprosessia. Tavoitteeseen pääsemiseksi kartoitettiin yritysryhmähankkeesta kiinnostuneita yrityksiä. Tämä toteutettiin tekemällä keväällä 2021 kysely, johon vastasi 22 yritystä. Kyselyllä kartoitettiin myös mistä teemoista yritykset ovat kiinnostuneita ja millaisille kehittämistoimenpiteille on tarvetta. Kaikki vastanneet kontaktoitiin henkilökohtaisesti soittamalla ja keskustelemalla tarkemmin aiheesta. Syksyllä 2021 järjestettiin kaksi infotilaisuutta yritysryhmien kokoamiseksi ja kehittämisteemojen tarkentamiseksi. Yritysryhmähankkeiden aktivoimisessa tehtiin yhteistyötä Kohti kestäväää matkailua Etelä-Pohjanmaalla – hankkeen sekä Wellbeing from Nature - Hyvinvointia luonnosta -hankkeen kanssa.

Tuloksena syntyi tavoitteen mukaisesti kaksi yritysryhmää:

- 1) *UU MAMA eli Uusilla matkailutuotteilla matkailijoita Etelä-Pohjanmaalle -hanke*  
Mukana viisi matkailuyritystä (Punaisen Tuvan Viinitila, Pitopalvelu Minna-Maria, Lentohotelli, Kuorasjärven kartano, Vauhti-Matin ratsutila) hankkeen budjetti 49 957,58 euroa, hallinnoija Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy
- 2) *Etelä-Pohjanmaan matkailuyritysten vastuullisuus näkyväksi -hanke*  
Mukana kuusi matkailuyritystä (Valkeisen Loma, Hyvölän talo, Opintola B&B, UK-

Majoitus, Lillukkametsä, Aulava Oy), hankkeen budjetti 62 901,20 euroa, hallinnoija Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Lisäksi hankkeessa tarjottiin keväällä 2023 mahdollisuutta lähteä mukaan toiseen kestäväan matkailun yritysryhmähankkeeseen, jossa hyödynnetään jo syntyneen yritysryhmähankkeen elementtejä. Guide-hankkeen aikana pyrittiin luomaan uusi, kolmas yritysryhmä kartoittamalla uusia yrityksiä. Varsinaisen yritysryhmähankkeen tarkempi suunnittelu ja hakuprosessin käynnistäminen tapahtuu Guide-hankkeen ulkopuolella.

Yritysryhmähankkeisiin liittyen kirjoitettiin myös artikkeli ”Tieto työkaluna matkailun kehittämisessä” -artikkelissa, jossa käytännön esimerkkejä kertoivat Opintola B&B, Vauhti-Matin Ratsutila ja Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy.

## 5 ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

Tiedolla johtamisen tärkeys matkailutoimialalla kasvaa voimakkaasti ja se tulee ohjaamaan matkailun kehittämistä sekä alueellisesti että kansallisesti. Etelä-Pohjanmaan osalta on tärkeää ottaa käyttöön Guide-hankkeessa laadittu Etelä-Pohjanmaan matkailun tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelma ja sitouttaa eri toimijat sen toteuttamiseksi. Suunnitelma ja siinä esitetyt toimenpiteet edesauttavat toteutuessaan niin yritysten menestymistä kuin vahvistavat koko matkailun toimialaa. Suunnitelman toteuttamista tulee tukea ja tulevaisuudessa toimenpiteissä tulee myös huomioida kansalliset suositukset ja tavoitteet. Vain siten voidaan tuottaa tarvittavaa tietoa elinkeinon tarpeisiin. Matkailuelinkeinolle ovat tarpeellisia myös erilaiset toimialaa ja yritystoimintaa koskevat selvitykset. Niiden toteuttamista on tuettava ja huolehdittava, että kerättävä tieto on ajantasaista ja matkailutoimijoita hyödyttävää sekä tukee tiedolla johtamiselle asetettuja tavoitteita.





Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia on laadittu vuosille 2020–2028 ja siinä esitetyt toimenpide-ehdotukset vuosille 2020–2025. Guide-hankkeessa on edistetty strategian käyttöönottoa ja selvitetty miten se toteutuu ja voidaan todeta, että strategiassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset ovat edelleen ajankohtaisia ja perusteltuja. On kuitenkin huolehdittava, että toimenpide-ehdotukset on päivitettävä vuosille strategian viimeisille voimassaolovuosille 2026–2028 ja varauduttava ajoissa toteuttamaan matkailustrategian päivitys vuodesta 2028 eteenpäin. Maakunnallisen matkailustrategian päivitystyössä on huomioitava lisäksi kansallisessa matkailustrategiassa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet. Matkailustrategian seurannassa yhteistyön merkitys nousi esille useaan otteeseen ja yksi matkailun toimialan kehittämisen kohteista onkin jatkuva kumppanuuksien ja verkostojen synnyttäminen ja vahvistaminen.

Matkailutoimiala on perinteisesti altis erilaisille muutoksille ja voidaan sanoa, että se elää jatkuvassa muutoksessa. Digitalisaatio ja kestävä matkailu ovat vaikuttaneet voimakkaasti yritysten toimintaan viime vuosina. Etelä-Pohjanmaalla matkailuyritysten osaamisen taso vaihtelee ja kehittämisen teemoihin liittyviä resursseja on vaihtelevasti käytettävissä. On tärkeää huolehtia, että yrityksillä on mahdollisuus kehittää toimintaansa myös eriaikaisesti samoihin teemoihin liittyen. Etenkin, kun koronapandemian seuraukset ja Ukrainan sodan vaikutukset ovat kurittaneet eteläpohjalaisia matkailuyrityksiä ja mahdollisuudet kehittämiseen ovat huomattavasti joidenkin osalta kaventuneet. Toisaalta osalla yrityksillä on ollut paremmat mahdollisuudet hyödyntää esimerkiksi korona-aika osaamisen ja liiketoiminnan kehittämiseen. Yritysryhmähankkeiden edistämistä on hyvä pitää edelleen esillä ja kannustaa yrityksiä osallistumaan yritysryhmiin yritystoiminnan kehittämisessä ja samalla edistää yritysten välistä yhteistyötä. Yritysryhmän kokoaminen ja hankkeistaminen on aikaa vievä prosessi ja vaatii ulkopuolista tukea.





## 6 ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄYS

22.8.2023 Seinäjoella

Pauliina Talvitie  
tutkimus- ja kehittämispäällikkö  
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Elina Järvinen  
projektipäällikkö  
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

